

SKIN MAGAZINE

18e jaargang

no. **1**
juni 2012

Deze uitgave o.a.

De Ethiopische Christengemeenschap
Molukse Theologie
Tweede overleg met minister Rosenthal
Boekbespreking *Importing God*
Contacten tussen voorgangers in Utrecht

SKIN
SAMEN KERK IN NEDERLAND

Colofon / colophon

18e jaargang, no. 1, juni 2012

Deze nieuwsbrief is een uitgave van SKIN, Samen Kerk in Nederland, Together Church in the Netherlands.

De nieuwsbrief verschijnt drie keer per jaar.

Redactie

Francisca Folkertsma
Anmar Hayali
Gerard van 't Spijker

Vertaling

Cees Pen
Jacob Sants
Norma Taylor

Vormgeving en realisatie

BU3, Amersfoort

Redactieadres

Koningin Wilhelminalaan 5
3818 HN Amersfoort
Tel.: 033 – 445 06 55
Fax: 033 – 445 06 54
info@skinkerken.nl

Abonnementen

De nieuwsbrief is gratis, maar giften worden bijzonder op prijs gesteld:
Gironummer 78 64 832 t.n.v. SKIN te Amersfoort

Website

www.skinkerken.nl

Foto voorpagina

Dhr. Tecleab Habte (zie het interview vanaf pag. 5)

Inhoudsopgave

4	_____	Van de redactie
5	_____	Mahber Kristian: de Ethiopische Christengemeenschap
10	_____	Molukse Theologie
12	_____	Tweede overleg met minister Rosenthal
14	_____	Boekbespreking: <i>Importing God</i>
18	_____	Contacten tussen voorgangers in Utrecht

◀ *Broeder Tecleab Habte, voorganger van de Ethiopische gemeente in Amsterdam.*

Contents

From the Editorial Staff	_____	20
Mahber Kristian: the Ethiopian Christian Community	_____	21
Moluccan Church glad about its own theological training	_____	25
Second consultation with minister Rosenthal	_____	27
Book Review: <i>Importing God</i>	_____	29
Hopeful encounters of pastors in Utrecht	_____	33

Consultation between the Minister of Foreign Affairs and religious leaders, April 2012.

Van de redactie

Veelzijdigheid en verscheidenheid

Dit nummer van het SKIN Magazine laat de veelzijdigheid van SKIN zien, terwijl ook de verscheidenheid van de verschillende lidkerken naar voren komt.

In veel landen van de wereld lijden christenen aan geloofsvervolging en toenemende onverdraagzaamheid. De coördinator van SKIN doet verslag van het overleg hierover tussen geestelijke leiders en de minister van Buitenlandse Zaken, Uri Rosenthal.

Reeds meer dan een halve eeuw wonen Molukkers in Nederland. Vorig jaar is het gelukt een theologische opleiding van de grond te krijgen waarin voorgangers vanuit hun Molukse cultuur zich in de Nederlandse taal kunnen voorbereiden op de taak in hun kerken.

Een kennismaking met de Amhaars sprekende en zingende kerk van christenen uit Ethiopië en Eritrea, 'Tesfa Berhan' ('licht van hoop'), laat zien dat ook zij naar wegen zoeken om God van harte te loven en te dienen, wat vanzelfsprekend inhoudt dat ze dat vanuit hun eigen cultuur doen, in het volle bewustzijn dat God hun een taak in de Nederlandse samenleving heeft gegeven. Dezelfde drijfveren worden getekend in de boekbespreking van Hans Visser. Deze is wat langer dan gebruikelijk, omdat het onderwerp van het boek daar aanleiding toe geeft: bereiken migrantenkerken ook autochtone Nederlanders met het Evangelie?

Alle kerken van niet-Nederlandse komaf zoeken vanuit hun eigen culturele achtergrond hun weg in de Nederlandse samenleving. In de grote steden wordt gezocht naar vormen van onderlinge samenwerking en worden verbindingen gelegd met kerken van Nederlandse origine. In dit nummer kunt u lezen hoe daaraan gewerkt wordt in Utrecht. Ze mogen er gezien en gehoord worden. Wat hen bindt, ook met de Nederlandse kerken, is het vertrouwen dat Gods Geest door hen wil werken. Dat is wat we in het pinksterfeest elk voor zich en soms samen vieren. Gods Geest smeedt eenheid in alle veelzijdigheid en verscheidenheid.

De redactie

Mahber Kristian: de Ethiopische Christengemeenschap

Gerard van 't Spijker

Op zaterdagmiddag 7 januari 2012 komen hoe langer hoe meer mensen binnen in de dicht bij het Tropenmuseum gelegen Muiderkerk in Amsterdam, statig van buiten, ruim en licht van binnen. Vrouwen, mannen en kinderen begroeten elkaar in de hal.

Sommigen gaan de grote kerkruimte binnen, waar de gebedsdienst net ten einde loopt, die aan het eigenlijke gebeuren voorafgaat. Het is een hele drukte. Er wordt wat geëxperimenteerd met de geluidsinstallatie en met het grote scherm waarop liedteksten worden geprojecteerd. Dan gaat het beginnen: De Ethiopische Evangelische Kerk van Amsterdam ontvangt de koren van de verschillende Ethiopische gemeenten in Nederland. Koren van vrouwen en mannen treden naar voren. Ze zingen gezamenlijk en bij toerbeurt. De volle kerk zingt mee. Liederen in het Amhaars. Alle teksten worden, mét de Nederlandse vertaling, geprojecteerd op een groot scherm. Het zijn lofliederen: "Grote God, U bent hoog verheven. Van U is de kracht en het Koninkrijk. U loven wij. Op U kunnen we vertrouwen."

Er heerst een opgetogen sfeer op deze ontmoetingsdag. Alles gaat er soepel en spontaan aan toe. Al snel wordt er voor gezorgd dat ik als bezoeker steeds een tolk naast me

heb, die in uitstekend Nederlands de gebeden en het gesproken woord weergeeft, en uitleg geeft van wat gebeurt. Een kinderkoor zingt. Er wordt een soort toneelstuk opgevoerd, een spel vol symboliek, waarvoor eigenlijk geen vertaling nodig is: De duisternis van het kwaad dat zoveel angst oproept, wordt verdreven door Christus die alle macht heeft.

Een kerkdienst

Een paar maanden later maak ik in dezelfde kerkruimte de wekelijkse eredienst mee, op zondagmiddag. Weer is er een volle kerk met veel jonge mensen. Er zijn heel wat echtparen. Al weer is er steeds iemand die mij helder toelichting geeft. Voor de preek begint, komen kinderen naar voren. Er wordt een gebed uitgesproken voor hun eigen dienst in een andere ruimte. Er wordt weer veel en meeslepend gezongen. Door allen, terwijl een koor bestaande uit vijf vrouwen de mensen tot zingen aanspoort. Het thema van de preek is: geloven. Broeder Tecleab Habte, een van de

oudsten van deze gemeente, legt uit dat de zekerheid die iemand door het geloof ontvangt, een andere is dan de zekerheid die door gewone kennis of wetenschap wordt gegeven. Hij verwijst naar Bijbelteksten die door velen in hun eigen bijbel worden meegelezen. Degene die mij vertaalt, zoekt alle teksten op in de Nederlandstalige bijbel die is opgeslagen in zijn telefoon.

Broeder Tecleab grijpt terug op wat besproken is in de Bijbelstudiegroep van een paar dagen terug, en hij vraagt of iemand wil vertellen wat daar als conclusie werd gevonden. Een vrouwelijk gemeentelid vertelt dat voor haar geloven betekent: je zelf helemaal overgeven in de handen van God. Iemand anders vult aan: het is een op weg gaan, zoals Abraham en zoveel getuigen uit Hebrëë 11. Op weg naar het onbekende en toch zeker weten dat het einde goed zal zijn.

Er wordt veel gebeden, ook door willekeurige gemeenteleden. Vurig, maar geordend, zonder in extase te raken. En er wordt veel gezongen door de gemeente. Op slepende melodieën, en toch ritmisch.

Aangevoerd door het vrouwenkoor, begeleid door een synthesizer, die zich op de achtergrond houdt. Het fraaie orgel in de hoek, dat dienst doet in de morgendiensten van de Nederlandse protestantse gemeente, komt me ineens voor als iets uit de Middeleeuwen.

Getuigenis

Aan het einde van de dienst maakt

een jonge man gebruik van de gelegenheid een getuigenis te geven.

Hij vertelt dat hij op zijn werk in discussie raakte met een collega die zich erover opwond dat de Elfstedentocht wellicht niet door kon gaan vanwege de zogenaamde zondagsrust, terwijl Nederland met al die buitenlanders toch al zo ongeveer een moslimland geworden is. Hij had daartegenin gebracht dat, als je nuchter gaat tellen, moslims slechts een minderheid vormen. Waarop zijn collega vreselijk was gaan vloeken. Hij had hem toen gevraagd daarmee op te houden, omdat hij zich daardoor als christen gekwetst en vernederd voelde. In deze sfeer vond hij het moeilijk de volgende dag weer aan het werk te gaan. Maar juist toen had hij op verrassende wijze door zijn vakkennis en inzicht een technisch probleem kunnen oplossen. Hij was daardoor onverwacht bij zijn collega's en bij zijn managers in achting gestegen. Hij las daarom uit psalm 34: 'Wie naar Hem omzien stralen van vreugde. Schaamte zal hun gezicht niet kleuren.'

Wie diensten in deze kerk meemaakt, komt onder de indruk van de vrolijkheid en zelfbewustheid van deze Ethiopische christenen. En van de ernst waarmee ze luisteren naar de bijbel, die in deze gemeente centraal staat.

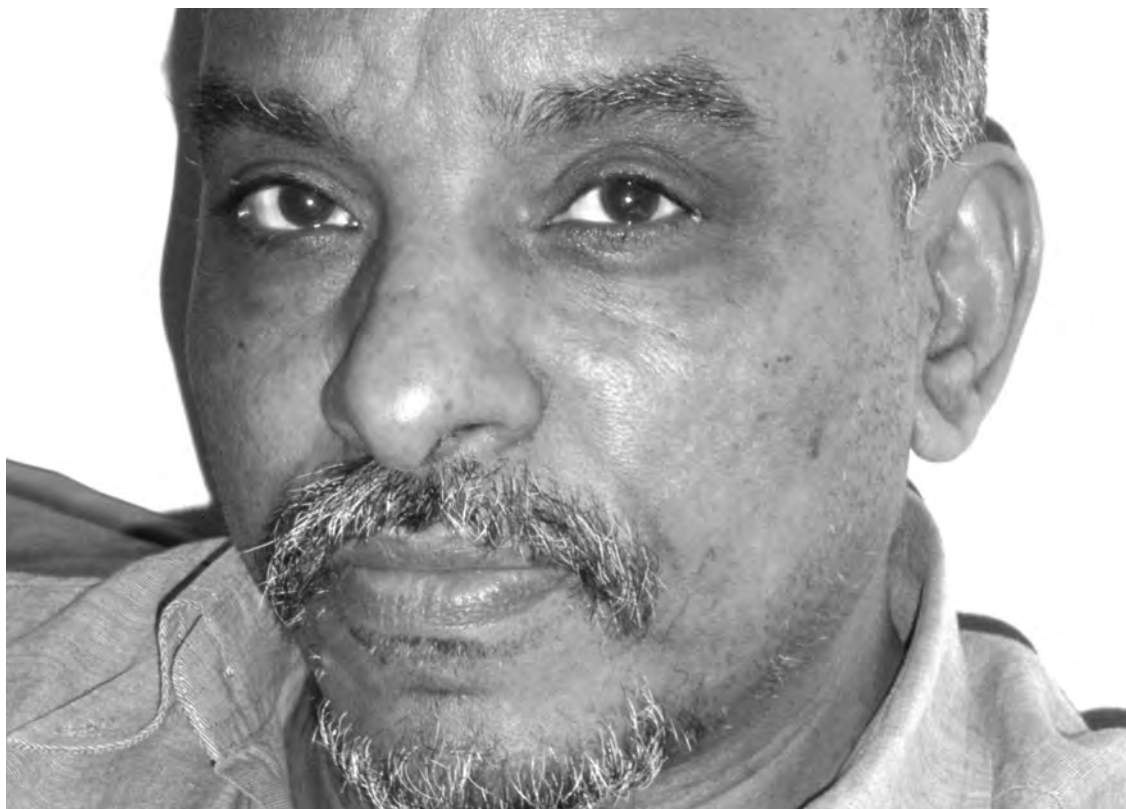
Het begon eind jaren zeventig

Broeder Tecleab Habte vertelt me de geschiedenis van deze kerk, die

sterk verbonden is met zijn eigen levensgeschiedenis. Hij is geboren in Eritrea, maar als hij zes jaar is verhuizen zijn ouders naar Addis Abeba, in Ethiopië. Daar volgt hij een goede Franstalige middelbare school. Vervolgens gaat hij in Frankrijk archeologie studeren. Als het na enkele jaren met zijn studie misloopt, kan hij niet langer legaal in Frankrijk verblijven. Maar vanwege de politieke veranderingen in Ethiopië is teruggaan naar dat land ook geen optie. Via Duitsland komt hij in Nederland terecht, waar hem toen asiel werd verleend. Werk had hij niet, maar wel een uitkering.

‘Wellicht was het toen ook te gemakkelijk voor mensen zoals ik’, zegt hij. Er was geen inburgeringverplichting. Nederlands leren hoefde niet. Zo bleef je buitenstaander. Hij kwam aan de rand van de samenleving terecht. ‘We woonden in een kraakpand, en raakten aan de drugs’.

Maar dan komt een moment van radicale omkeer. Hij besluit terug te keren op de weg van Jezus die hij als 15-jarige in Ethiopië had beloofd te volgen. Hij krijgt contact met christenen in Nederland, ook met Egyptische christenen en verdiept

Wie kan U weerstaan en wie kan U verslaan?

መንግስት የአንተ ነው ስልጣንም ያንተ ነው

De koninkrijk is van U, en de heerschappij is van U!

ሀይልም የአንተ ነው ብርታትም ያንተ ነው/3/

zich in de Bijbel. Hij beweegt zijn oude makkers een nieuwe weg in te slaan. Op alle mogelijke manieren: door brieven en getuigenissen, en met een opschrift op zijn rug: "I believe in Jesus". De Victory Outreach Church in Amsterdam heeft veel voor hem betekend. Maar ook de Pinksterbijbelschool in Zeist. Vanaf 1982 beginnen Ethiopiërs in huissamenkomsten bijeen te komen. Dat wordt het begin van wat nu heet de *Mahber Kristian Nederland*, dat wil zeggen 'Gemeenschap van Christenen'.

Tezamen tellen de *Ethiopian Evangelical Churches* ruim 500 leden, een belangrijke minderheid, van de in totaal naar schatting 20.000 Ethiopiërs en Eritreeërs die in Nederland wonen. Er zijn gemeenten in Amsterdam, Rotterdam, Breda, Wageningen, Eindhoven en Den Haag. Iedere gemeente is autonoom, en heeft ook een eigen naam. De voorgangers van de gemeenten komen regelmatig bijeen, en hebben op hun beurt weer contacten met Amhaars sprekende gemeenten in

andere landen, zoals bij voorbeeld in Duitsland. Vooral in de laatste vijf jaar zijn er veel Eritrese leden bijgekomen.

Tesfa Berhan: Licht van Hoop

In de diensten wordt de Amhaarse Bijbelvertaling gebruikt. De liederen kwamen aanvankelijk uit een liederenbundel. De laatste tijd worden de meest geliefde liederen gehaald van CD's en DVD's, of van You Tube (*Ethiopian Gospel Song*). Het zijn liederen gezongen door Ethiopische koren van over heel de wereld, die ook thuis en in de auto veel worden beluisterd.

Naast de zondagse vieringen vinden er tal van andere gemeentelijke activiteiten plaats. Op verschillende plaatsen komen wekelijks groepen bij elkaar aan huis voor Bijbelstudie. Op zaterdagmorgen is er een Bijbelles in een van de ruimten van het kerkgebouw. Als er nieuwe doopkandidaten zijn, is er voorafgaand aan de kerkdiensten een tijd uitgetrokken voor dooponderricht.

Maandelijks is er een avondgebedsdienst. Vroeger was dat wekelijks, maar vanwege klachten over geluidsoverlast, en omdat veel leden door hun gezin aan huis gebonden zijn, wordt het thans minder vaak gedaan. De nacht van de jaarwisseling wordt altijd biddend doorgebracht. De jeugd heeft de bijzondere aandacht van de gemeente, die inziet dat jongeren in de geseculariseerde Nederlandse samenleving aan allerlei gevaren bloot staan waardoor ze het geloof kunnen opgeven of soms kunnen afhaken. Daarom worden er sinds kort speciale jeugddiensten voor tieners georganiseerd en worden contacten gelegd met Nederlandse

christelijke jeugdgroepen. Er zijn plannen in de maak voor een groot internationaal jeugdkamp in 2013. Dit jaar wordt voor het eerst een gebedsdag voor de jeugd gehouden. Door al deze activiteiten willen de ruim vijfhonderd leden van de Ethiopische gemeenten het licht van Christus laten schijnen. En zo hoop bieden aan hun naasten in Nederland, allereerst voor de 20.000 Amhaars sprekende Ethiopiërs en Eritreeërs die in Nederland wonen. *Tesfa Berhan* is de naam van de gemeente in Amsterdam: dat betekent 'Licht van Hoop'. Een hoop die gevoed wordt door te zingen, te bidden en de Bijbel te lezen.

SKIN viert 15-jarig jubileum

Dit jaar is het vijftien jaar geleden dat de vereniging SKIN, Samen Kerk in Nederland, werd opgericht. We willen dat jubileum vieren op

**ZATERDAG 13 OKTOBER 2012
VAN 13.00 TOT 15.30 UUR**

We willen op die dag:

- Terugkijken op wat is bereikt
- God danken voor de gemeenschap die we met elkaar mogen ervaren
- Vooruitzien naar wat we de komende jaren hopen te doen
- Elkaar ontmoeten als betrokkenen bij SKIN

Noteert u deze dag alvast in uw agenda!!! Details volgen nog...

Molukse Kerk verheugd over eigen theologische opleiding

Drs. S. Ririhena

In september 2011 opende het G.I.M. Seminarie voor het eerst haar deuren voor studenten die een Molukse theologische opleiding willen volgen. In totaal schreven 25 studenten zich in. Per januari 2012 is het tweede semester gestart.

Op 1 september 2010 gaf het Synode Bestuur van de Geredja Indjili Maluku (GIM), de Moluks Evangelische Kerk, opdracht aan drs. Simon Ririhena om een opleiding theologie te ontwikkelen om de kwaliteit van de kerkelijke werkers te verhogen. Ririhena ontwikkelde een curriculum en besprak dat met professor Pieter Boersema van de Evangelische Theologische Faculteit te Leuven (ETF), die ook docent multiculturaliteit is aan de Christelijke Hogeschool Ede (CHE). Een week later schetste Boersema een theologisch opleidingsprogramma aan de hand van het curriculum. Zowel Boersema als Ririhena waren enthousiast over de programmering en besloten hun idee te bespreken met professor M.E. Brinkman van de Vrije Universiteit te Amsterdam (VU), die meteen zijn medewerking verleende.

De Christelijke Hogeschool

Windesheim werd verzocht mee te doen, omdat zij al veel ervaring had opgedaan met Molukse studenten en in het samenwerken met kleine

kerkgenootschappen zoals het Leger des Heils en de Baptisten Gemeente. Dat bleek een goede greep en wierp snel vruchten af.

Op het moment van schrijven worden negen vakken Molukse Theologie, met een totaal van 60 EC's, door de examencommissie van Windesheim beoordeeld. Een EC (European Credit) staat voor 28 uur studiebelasting. Deze negen vakken vormen de zogenaamde 'minoren', die studenten Geestelijk Pastoraal Werk (GPW) in het tweede semester van het derde en het eerste semester van het vierde jaar als specialisatie kunnen kiezen. Elke 'minor' is een evenwichtig, samenhangend, afgerond onderwijspakket. Met de VU zijn vergevorderde besprekingen gaande over de vestiging van een Seminarium aan de VU. Het streven van beide partijen is om dit in september 2012 te realiseren.

De negen vakken die aan het G.I.M. Seminarie worden gedoceerd zijn:

1) Molukse kerkgeschiedenis in Nederland, 2) systematische theologie vanuit Moluks perspectief,

3) Molukse missiologie, 4) diaconie in de Moluks-Nederlandse context, 5) Molukse liturgie, 6) Molukse spiritualiteit, 7) Molukse ethiek, 8) Moluks pastoraat en 9) Molukse homiletiek.

Aan het Seminarie geven zowel kerndocenten als enkele andere docenten colleges. De kerndocenten hebben een voltooide academische opleiding genoten. Beide groepen docenten zijn predikanten van de GIM. Verder werkt het Seminarie met externe docenten van een van de partnerinstellingen.

Het G.I.M. Seminarie is gevestigd aan de Oud Wulfseweg 1-02 in Houten. Het hoofd van de opleidingen is drs. Simon Ririhena.

Nadere informatie is te verkrijgen bij mevrouw M. Manuputty van het secretariaat: Tel: 030-2541433
E-mail: geredja_indjili_maluku@hetnet.nl

Molukse Evangelische Kerk

De Molukse gemeenschap in Nederland is ontstaan in de periode van de dekolonisatie na de Tweede Wereldoorlog. De Molukken vormen een eilandengroep in het oosten van de Indonesische archipel. De Molukse Evangelische Kerk is het grootste Molukse kerkgenootschap in Nederland. De officiële naam is: *Geredja Indjili Maluku (GIM)*. Deze werd in 1952 als een van de eerste Molukse kerken in Nederland geconstitueerd. Het kerkverband telt ongeveer tienduizend leden, verspreid over vierenzestig gemeenten. Deze Molukse kerk is aangesloten bij de Raad van Kerken in Nederland. De Molukse christenen hebben, levend in Nederland, hun eigen cultuur altijd willen eerbiedigen. Een van de middelen daartoe was het Moluks Theologisch Beraad dat in 1991 in het leven werd geroepen. De eigen theologische opleiding kan ongetwijfeld gezien worden als een bekroning van het werk dat door dit beraad in gang is gezet.

Tweede overleg met Minister Rosenthal

Geloofsvrijheid op de agenda

Anmar Hayali

Op dinsdag 10 april 2012 vond het tweede overleg plaats tussen minister Uri Rosenthal van Buitenlandse Zaken en een aantal geestelijke leiders van christelijke en andere religieuze minderheden in Nederland. Ook vertegenwoordigers van een aantal betrokken organisaties namen deel aan dit gesprek over

de toenemende onderdrukking en vervolging van de christelijke gemeenschappen en andere religieuze minderheden in diverse landen in Azië, Afrika en het Midden-Oosten. Deze bijeenkomst is het vervolg op de bijeenkomst op 16 maart 2011, waarover u een impressie hebt kunt lezen in het SKIN magazine (april 2011).

Evenals vorig jaar is SKIN op uitnodiging van het ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) betrokken geweest bij de voorbereiding van dit overleg. SKIN is door het ministerie gevraagd om het ministerie in contact te brengen met een aantal leiders van de christelijke geloofsgemeenschappen en kerken in Nederland, die als ervaringsdeskundigen als geen ander de minister kunnen informeren

over de actuele positie van en recente ontwikkelingen binnen de onderdrukte christelijke geloofsgemeenschappen in hun landen van herkomst. De aanwezige geestelijke leiders hebben dan ook de situatie geschetst van religieuze, met name christelijke, minderheden in onder meer Egypte, Iran, Nigeria, Noord-Korea, Pakistan en Soedan. Bovendien hebben zij met de minister kort van gedachten gewisseld over mogelijkheden voor de bescherming tegen geweld en vervolging van vervolgte religieuze minderheden in deze landen.

In de zomer van 2009 heeft het ministerie de pilot 'vrijheid van godsdienst en levensovertuiging' opgezet. Met een 'pilot' wordt bedoeld een speciaal aandachtsgebied met het oog op studie en actie in bepaalde gebieden. "De pilot is in het kader van intensivering van activiteiten gericht op de internationale bescherming van de vrijheid van godsdienst en levensbeschouwing", één van de prioriteiten in de mensenrechtenstrategie. Voor deze pilot heeft het ministerie vijf landen gekozen: China, Egypte, Eritrea, India en Kazachstan. Deze landen zijn geselecteerd op basis van "diversiteit in aard en ernst van de problematiek, geografische spreiding en de aanwezigheid van niet-gouvernementele organisaties en onderzoeksinstellingen". Dit jaar zijn vanuit dezelfde overwegingen vijf andere landen geselecteerd. De nieuwe selectie bestaat uit: Armenië,

Nigeria, Noord-Korea, Pakistan en Soedan. De pilot blijft doorlopen in de eerste pilotlanden (*bron: BZ*).

Deze bijeenkomst is een goede verdere stap van het in en vanuit Nederland op de kaart zetten van de vervolging van christelijke en andere religieuze minderheden in verschillende delen van de wereld. Wij als SKIN zijn dankbaar dat we hieraan een bijdrage mogen leveren. Het is het voornemen van het ministerie om dit overleg met de vertegenwoordigers van de onderdrukte minderheden te intensiveren.

Het is bemoedigend om te horen dat minister Rosenthal de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging tot prioriteit in het buitenlands beleid maakt. Wij beseffen dat de minister voor een zware opgave staat in zijn inzet voor de bescherming van vervolgte christelijke en andere religieuze minderheden namens Nederland. Wij bidden hem Gods zegen en leiding toe in het vervullen van zijn taak.

We bidden voor onze vervolgte broeders en zusters in Christus, dat zij mogen volharden in het geloof en blijven getuigen van onze Heer, Heiland en Herder Jezus Christus. Mogen zij Zijn nabijheid blijven ervaren en Zijn kracht en troost ontvangen.

Bereiken migrantenkerken Nederlanders met het evangelie?

Hans Visser

Tot onze grote verrassing verscheen in november 2011 een zeer lezenswaardige dissertatie over de missie van de immigrantenkerken in Nederland. Deze kerken zijn in feite betrokken bij de zogenaamde ‘omgekeerde zending’ (*reversed mission*) in het geseculariseerde Nederland.

Daniëlle Koning onderzocht met name de Ghanese Zevende-dags Adventistenkerk in Amsterdam-Zuidoost en daarnaast nog veertien andere migrantenkerken. Daniëlle behoort zelf tot het Nederlandse Kerkgenootschap van de Adventisten. Zij geeft in de dissertatie aan, wat dit onderzoek persoonlijk voor haar betekende tijdens haar onderzoek, maar ook hoe de leden van zeer verschillende kerken tegen haar als een blanke vrouwelijke onderzoeker aankeken.

De Ghanese Zevende-dags Adventistenkerk is in 1999 zelfstandig geworden uit een moederkerk van de Adventisten. De veertien andere kerken zijn in de laatste dertig jaar door migratie naar Nederland gekomen. Het was een select en zeer verscheiden gezelschap uit Azië, Kaap-Verdië, Oost-Europa, Ghana, Ethiopië, gelokaliseerd in Amsterdam en Rotterdam. Hun theologieën zijn ook zeer verschillend: orthodox, rooms-katholiek, christelijk, gereformeerd,

en evangelisch. Deze kerken zijn anders dan de pinksterkerken, waar in het algemeen de focus van wetenschappelijk onderzoek op gericht is.

Ruime aandacht wordt gegeven aan de zending van de Ghanese adventisten, die juist de in Nederland wonende Ghanezen willen bereiken. Er zijn duidelijke verschillen tussen de adventisten, de pinksterchristenen en nog andere ‘zondagschristenen’, zowel in spiritueel als in leerstellig en moreel opzicht. Deze verschillen worden nog geaccentueerd doordat de adventisten in Amsterdam een kleine groep vormen tegenover de goed georganiseerde pinksterkerken. Zij vormen een kerkelijke minderheid binnen een etnische minderheid in Nederland. Toch moeten daarnaast ook de blanke Nederlanders en Europeanen bereikt worden met het evangelie. Ten opzichte van de laatsten voelen de Ghanezen zich geestelijk superieur, maar in sociaal opzicht zijn zij inferieur aan de blanken in Nederland.

Boeiend is het om over de zendingspraktijken van de immigrantenkerken te lezen. Het bedrijven van evangelisatie is bij de adventisten intrinsiek verbonden met het gewone kerkleven. Bij hen wordt aandacht gegeven aan anderen in de rituelen van het leven, het huwelijk, het familieleven. De Ghanese adventisten participeren in de grotere Ghanese gemeenschap. Het was een persoonlijke ervaring van Daniëlle Koning dat in de Ghanese kerk de grens tussen zwarte, Ghanese, Afrikaanse mensen enerzijds en witte, Nederlandse, Europese mensen anderzijds niet gemakkelijk te overschrijden was. Taal en ras speelden een belangrijke rol, terwijl de culturele verschillen voortdurend aanwezig zijn. Daarom zijn weinig zendingspraktijken van de zwarte gemeenschap op de blanke Europeanen gericht.

Bij de Ghanezen gaat het in de eerste plaats om ervaringen en bij de Nederlanders gaat het om kennisoverdracht. Het zingen van liederen wordt door iedereen positief ervaren, in tegenstelling tot de prediking van het Woord. De Ghanezen weten - vooral onder de leiding van een Ghanese pastor- om te gaan met muziek, vreugde, gebedsgenezing en exorcisme.

De immigrantenkerken, die van de Turken, de Japanners, en de Koptische Ethiopiërs bijvoorbeeld, richten zich op de etnische en de taalgroepen door gebruik te maken

van hun postadressen. Het uiterlijk van de nieuwkomers kan ook behulpzaam zijn om hen te bereiken. Zij richten zich op de eigen cultuur door gezamenlijke maaltijden en op de gemeenschappelijke symbolen zoals bij voorbeeld de eigen vlaggen. In feite vallen ook bij hen het kerkleven en de missie samen. Veel kerken hebben overigens weinig tijd om te evangeliseren. Een tweede beperking is het ontberen van een eigen gebouw. Zij willen een huis hebben om er thuis te zijn. Bij de immigrantenkerken is voorts sprake van een zeker christelijk

universalisme.

Zij willen een ieder bereiken, maar primair zijn zij toch gericht op de mensen van de eigen groepen. Voor hen is het grootste obstakel om de blanke Nederlanders te bereiken, het gegeven dat de cultuur, de taal en de theologie anders zijn.

In vrijwel alle immigrantenkerken vonden enkele Nederlandse bekeerlingen een plaats. Dezen voelden zich aangetrokken door de daar aanwezige liefde en zorg. Nederlanders trouwden met christenmigranten. Mensen uit de lagere sociale klassen voelden zich geborgen in deze gemeenschappen waar men zeer op elkaar is betrokken.

Uitzonderlijk was en is echter het aantal Nederlanders in de Russisch-orthodoxe Kerk. Een derde van de

bezoekers zijn autochtone Nederlanders, terwijl deze kerk niet op evangelisatie gericht is. Een nieuwe gemeenschap met een nieuwe benadering was wat hen aansprak.

Warme verhalen

In deze studie was de focus niet gericht op de pinksterkerken. De zendingsbenadering was gericht op allerlei etnische en religieuze groepen en niet alleen op de geseculariseerde Nederlanders. Deze originele studie met een prachtige omslag is zeer aan te bevelen voor hen die meer willen weten over de vraag hoe de zeer verscheiden migrantenchristenen en de autochtone Nederlanders met elkaar omgaan in Nederland. Het boek levert naast grondige analyses ook warme verhalen.

In de epiloog geeft Daniëlle weer wat deze studie en dit onderzoek haar gevoelsmatig en emotioneel gedaan hebben. De immigrantenkerken verrijkten haar cognitief en theologisch, maar vragen bleven voor haar wel bestaan. Dit alles leidde er ook toe dat zij in de herfst van 2009 in de Noordzee door haar vader gedoopt werd. Daarin hadden de Ghanese adventisten een belangrijke rol gespeeld.

Daniëlle Koning, *Importing God. The Mission of the Ghanaian Adventist Church and Other Immigrant Churches in the Netherlands*. 2011. 232 bladzijden. ISBN 978 90 865 9570 9.

Contacten tussen voorgangers in Utrecht

Gerard van 't Spijker en Simon de Kam

Sinds 2011 hebben drie ontmoetingen plaats gevonden tussen voorgangers van migrantenkerken en van de protestantse kerken in Utrecht. Hiermee lijkt de basis gelegd voor samenwerking tussen de kerken in de toekomst.

De bijeenkomsten worden georganiseerd door een klein comité, in het leven geroepen door de classis Utrecht van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN). Hierin hebben zitting enkele vertegenwoordigers van de plaatselijke protestantse kerken en een drietal voorgangers van migrantenkerken, één met een Aziatische achtergrond, een ander met een Afrikaanse achtergrond, en nog één met een Zuid-Amerikaanse achtergrond. De coördinatie van het comité is in handen van Simon de Kam, gemeenteadviseur van de classis Utrecht van de PKN.

Op de bijeenkomsten staan steeds maaltijd en ontmoeting centraal. De bijeenkomsten worden zodanig georganiseerd dat drukbezette voorgangers aan het einde van een werkdag, en voorafgaande aan de avondbijeenkomst in hun 'eigen' kerkgemeenschap ontspannen kunnen deelnemen. Naast ruimte voor persoonlijke ontmoeting maakt de presentatie van een initiatief dat voor ieder interessant kan zijn steeds deel uit van het programma.

Zo werd een keer het missionair-diaconaal samenwerkingproject 'De Brug', in de wijk Kanaleneiland, waarin de PKN gemeente en de migrantenkerken samenwerken, voorgesteld. Een andere keer kwamen de sociale of praktische projecten die worden georganiseerd door Stichting Present aan de orde.

Uitwisseling van ervaringen

Voorgangers van migrantenkerken kunnen op deze wijze ook onderling met elkaar kennismaken en ervaringen uitwisselen. Voorgangers van de historische protestantse kerken ontdekken bij deze ontmoetingen welke nieuwe kerken er in Utrecht bestaan. Ze nemen kennis van hun manier van gemeente zijn en krijgen ook inzicht in de problemen waarvoor hun collega's zich gesteld zien. Zo ontdekten ze dat in de Triumfatorkerk af en toe gezamenlijke diensten worden gehouden van de Protestantse Kerk samen met de gemeente van het LifeWord Christian Center die zijn diensten in deze kerk houdt, en dat deze kerken op Kerstavond zelfs

een lang gezamenlijk programma verzorgen. Ook vernamen ze dat de Vrije Evangelische Gemeente niet alleen haar Jeruëlkapel aan de Evangelische Broedergemeente verhuurt, maar ook veel met die kerk samenwerkt.

Ondertussen heeft het kerkblad van de Protestantse Kerk in Utrecht een jaar lang iedere maand een artikel opgenomen met een portret van één van de migrantenkerken in de stad.

Plannen voor de toekomst

Op deze bijeenkomsten wordt de deelnemers duidelijk dat een nauwere samenwerking noodzakelijk is. Het is een pijnlijke ontdekking dat zoveel christelijke kerken afkomstig uit veel verschillende landen en uit diverse continenten, tot dusver helemaal langs elkaar heen geleefd hebben, terwijl ze wel allemaal Christus als Heer belijden. Er worden daarom ook plannen voor nauwere samenwerking gesmeed. Een van de meest urgente problemen van de migrantenkerken is het verkrijgen van betaalbare plaatsen van samenkomst. De coördinatiecommissie zoekt naar een manier om vraag en aanbod op dit gebied te gaan coördineren. Verder wordt gedacht aan een gemeenschappelijke publieke manifestatie van de kerken in Utrecht ter gelegenheid van de Kerkennacht in juni 2013. Toekomstige gezamenlijke activiteiten en uitwisseling van nieuws zullen toegankelijk worden gemaakt op een website die wordt

ontworpen in samenwerking met SKIN Rotterdam, die op dit gebied een ruime ervaring heeft.

Het is alles nog maar een begin. Maar wel een veelbelovend begin.

Editorial

Variety and Diversity

This issue of SKIN Magazine shows the multiple activities of SKIN as well as the diversity of its member churches.

In many countries of the world Christians are the victims of persecution and intolerance.

The coordinator of SKIN, Anmar Hayali, gives report of a consultation on this issue during a meeting of religious leaders and the Dutch Minister of Foreign Affairs, Uri Rosenthal.

Already more than half a century quite a number of Moluccans are living in the Netherlands. Last year the Moluccan Church succeeded in founding its own Seminar for theological education where pastors may be formed for the ministry taking into account their own Moluccan culture.

A visit to the Amharic speaking and singing church of Christians from Ethiopia and Eritrea, *Tesfa Berhan* ('Light of Hope'), gives evidence of the fact that also these Christians are looking for ways to praise and serve God through means of their own culture, being altogether conscious of their divine calling to serve Him in the Dutch society. The same motives are to be found in other migrant churches, as we may read in the book review written by Hans Visser. This book review is a bit longer than usual, as the subject of the book under consideration gives a reason for it: do migrant churches reach the Dutch people with the Gospel?

In the four greater cities of the Netherlands ways are sought towards a closer cooperation between the new migrant churches and churches of Dutch origin. In this issue we show how things are developing in Utrecht. All churches coming in from abroad are discovering their way in the Dutch society starting from their own cultural background. They may be seen and listened to. What unites them among themselves and with the churches of Dutch origin is the belief that the Spirit of God is at work through all of them. This is what we celebrate during the Feast of the Pentecost, sometimes in our own circle, sometimes together with others. This celebration may remind us that the Spirit of God is at work powerfully towards creating unity in all variety and diversity.

The editorial staff

Mahber Kristian: the Ethiopian Christian Community

Gerard van 't Spijker

On this Saturday afternoon of January 7th 2012 more and more people are coming to the Muiderkerk in Amsterdam. This church is closely situated to the Tropenmuseum. It is a grand and imposing building, its interior is light and spacious. All these people who arrive, women, men and children, exchange greetings in the hall.

Some of them enter the spacious nave, where the prayer service is nearing its end, a service that precedes the main event. It is quite a hustle and a bustle. People are experimenting with the sound equipment and with the big screen that is going to be used for the projection of the song texts. Then things begin, the Ethiopian Evangelical Church of Amsterdam welcomes the different choirs representing the various Ethiopian communities in the Netherlands. Female and male choirs step forward. They sing together as well as by turns. The whole congregation joins in. These songs are in the Amharic language. All the texts, even in the Dutch language, are projected on a big screen. The songs are songs of praise, 'Almighty God, You are beyond all praise. For Yours is the power and the kingdom. We glorify You. We can trust in You.' There is a cheerful atmosphere during the whole meeting day. Things pass off smoothly and spontaneously. They see to it very quickly that an interpreter is available

for me. He or she translates the prayers and the spoken words into excellent Dutch, and also explains well what is going on. A children's choir sings. A kind of play is performed, a play full of symbolism, which, as a matter of fact, does not need a translation: the darkness of evil evoking so much fear, is chased away by Christ, who is all powerful.

A church service

One Sunday afternoon, a few months later, I attend the weekly service in the same building. Again there is a full church with many young people. There are also quite a lot of married couples. And again there is someone who gives me a clear explanation. Before the sermon begins, the children step forward. A prayer is spoken for their own service in another room. Again the people sing a lot and they are full of enthusiasm. The choir consisting of five women, encourages people to sing. The theme of the sermon is, have faith. Brother Tecleab Habte, one of the elders of this community, explains that the certainty one

derives from faith is quite different from the certainty one gets from knowledge or science. He refers to certain Biblical passages, which are also read by many people who have brought their own Bible. The person who translates for me, looks up all the passages in the Dutch language Bible loaded down in his GSM. Brother Tecleab refers to what was discussed in a Bible study group a few days earlier. He asks whether someone is prepared to tell what conclusion they had reached then. A female parishioner tells that faith means for her 'a complete submission to God.' Someone else adds, 'faith implies setting off like Abraham and like so many other Hebrew witnesses' (the Epistle to the Hebrews 11). Setting off for the unknown and knowing for certain that all is well that ends well.

There is a lot of praying, also by random parishioners. Ardently, but in an orderly way, without going into ecstasies. The parishioners also do a lot of singing to legato tunes, though rhythmically. They are led by the female choir and accompanied by a synthesizer, which remains in the background. The beautiful organ in the corner, used in the morning services of the Dutch Protestant Community, suddenly appears to me as something medieval.

Testimony

At the end of the church service a young man seizes the opportunity to make a personal testimony. He tells that, at his work, he had got an

argument with a colleague of his who had got enraged with the fact that the Eleven - City - Skating Tour might possibly be cancelled because of the so-called Sunday rest, while The Netherlands with all those foreigners has as good as become a Muslim country by now. He, however, had responded that, when counting sensibly, Muslims are still in a minority. Then his colleague had started to curse violently. He had asked him to stop swearing, because he, as a Christian, felt hurt and humiliated. Seen in this context he had difficulty in returning to his work the next day. But right at that moment he had surprisingly managed to solve a technical problem because of his expertise and insight. Owing to this he had unexpectedly risen in his colleagues' and managers' estimation. Therefore he reads from Psalm 34, where the following verses are found: 'Keep your tongue from evil and your lips from telling lies' (v. 13); and 'Those who look to Him are radiant; their faces are never covered with shame' (v. 5).

Those people who attend services in this church will be impressed by the gaiety and self-confidence of these Ethiopian Christians as well as by the seriousness with which they listen to the Bible, which is the centre, the pivot of this congregation.

Things started by the end of the seventies of last century

Brother Tecleab Habte tells me the

history of this church, which is strongly linked up with his own life story. He was born in Eritrea, but when he was seven years old his parents moved to Addis Abeba in Ethiopia. There he follows a good French language secondary school. After that he goes to France to study archaeology. When things go wrong regarding his study after a couple of years, he cannot legally stay in France any longer. But returning to Ethiopia is not an option either owing to the changing political situation. Via Germany he arrives in the Netherlands, where he was granted asylum. He did not have a job, but he got a monthly allowance. "Perhaps it was too easy for people like me in those days," he says. At that time it was not yet compulsory to follow the course to obtain Dutch residency or citizenship. Tecleab was not even required to learn the Dutch language. Thus you remained an outsider. In the end he found himself on the fringes of society. "We were living in a squat and became drug addicts." But then he suddenly experiences a moment of a radical conversion. He decides to return to the path of Jesus as he had promised to follow at the age of fifteen. He gets into contact with Dutch Christians, but also with Ethiopian Christians and he begins to study the Bible. He persuades his former friends into turning over a new leaf, in every possible way, by means of letters and testimonies, and through, for example, an inscription on his back 'I believe in Jesus'. The Victory

Outreach Church in Amsterdam has meant a lot to him, but also the Pentecost Bible school in Zeist. This has been the start of what is called now *Mahber Kristian* in the Netherlands, that is 'Community of Christians'.

The *Ethiopian Evangelical Churches* together have more than 500 members, an important minority considering the estimated number of 20,000 Ethiopians and Eritreans living in the Netherlands. There are communities in Amsterdam, Rotterdam, Breda, Wageningen, Eindhoven and The Hague. Each community has a name of its own. The pastors of these congregations regularly meet and have, on their part, contacts with Amharic speaking communities in other countries, for example in Germany. Especially the last five years many Eritreans have joined the various member churches.

Tesfa Berhan: Light of Hope

The Amharic Bible translation is used during the church services. The songs mostly come from a songbook. Recently, however, the most popular songs are copied from CDs or DVDs, or from YouTube ('Ethiopian Gospel Song'). They are songs sung by Ethiopian choirs worldwide, songs that are also listened to at home or in cars.

Apart from the Sunday worship quite a lot of other common activities take place. In several places groups of people meet for Bible study every week. On Saturday mornings there

are Bible classes in one of the rooms of the church building. Whenever there are new persons who wish to be baptized, some extra time before the church services is allotted for baptismal tuition. There is a vesper, evening prayer, every month. They used to hold these vespers weekly, but due to complaints about the noise and also because many members are tied up at home because of their families, these evening prayers were reduced to once a month. The night of the turn of the year is always spent in praying.

Special attention of the congregation is given to the young people, as these are exposed to all sorts of danger in the secularised Dutch society, so that they might give up their faith or even abandon the church. Consequently, of late special services are organized for teenagers and young people. Also contacts are made with Dutch Christian youth clubs. Plans are being developed to hold a big international youth camp in 2013. This year, 2012, a day of prayer for the youth will be organised for the first time.

By means of all these activities and events the more than 500 members of the Ethiopian communities wish to spread the light of Christ. And by doing so they want to give hope to their nearest and dearest in the Netherlands, first of all to the 20,000 Amharic - speaking Ethiopians and Eritreans who live in the Netherlands.

Tesfa Berhan is the name of the Amsterdam congregation, meaning 'Light of Hope.' A hope that is nourished by singing, praying and Bible reading.

Moluccan Church glad about its own Theological Training

Drs Simon Ririhena

In September 2011 GIM Seminary opened for the first time its doors to students who want to receive a Moluccan theological training. In all about 25 students enrolled. As from January 2012 the second term started.

On 1 September 2010 the Board of the Synod of Geredja Indjili Maluku (GIM), the Moluccan Evangelical Church, commissioned drs Simon Ririhena to develop a theology training to enhance the quality of the church workers. Ririhena developed a curriculum and discussed it with professor Pieter Boersema of Leuven Evangelical Theological Faculty (ETF), who is also a teacher of multi-culturality at the Christian College Ede (Christelijke Hogeschool Ede). One week later Boersema sketched out a theological training programme on the basis of the curriculum. Both Boersema and Ririhena were enthusiastic about the programming and decided to discuss their idea with professor M.E. Brinkman of Amsterdam Free University (VU), who immediately rendered his assistance.

The Christian College Windesheim based in Zwolle, was requested to take part because it had already gained a lot of experience with Moluccan students and had cooperated earlier with some minor religious denominations, such as the

Salvation Army and the Baptist Community. That appeared to be a happy choice and it soon yielded rewards.

At the moment of writing, nine subjects of Moluccan Theology, 60 EC's in all, are being assessed by the examining board of Windesheim. An EC (European Credit) stands for a study-load of 28 hours. The nine subjects make up the so called 'minors' which students of Spiritual and Pastoral Care can choose as a specialization in the second term of the third and the first term of the fourth year. Every 'minor' is a

balanced coherent well-rounded educational programme. Far advanced talks are going on with Amsterdam Free University (VU) about establishing a Seminary at VU. Both parties seek to realize this in September 2012.

The nine subjects taught at GIM Seminary are: 1) Moluccan Church history in the Netherlands, 2) systematic theology from Moluccan perspective, 3) Moluccan missiology, 4) church social welfare work in the Moluccan-Dutch context, 5) Moluccan liturgy, 6) Moluccan spirituality, 7) Moluccan ethics, 8) Moluccan pastoral care, 9) Moluccan homiletics. All courses are taught in the Dutch language.

At the Seminary both senior teachers and some others give lectures. The senior teachers have received a complete academic education. Both groups of teachers are ministers of the GIM. Furthermore some external teachers of one of the partner institutions are involved.

The GIM Seminary is located at Oud Wulfseweg 1-02 in Houten. The head of the training institution is drs Simon Ririhena.

Further information can be obtained with Mrs Manuputty of the secretariat:
tel: 030-2541433
e-mail: geredja_indjili_maluku@hetnet.nl

The Moluccan Evangelical Church

The Moluccan community in the Netherlands finds its origin in the aftermath of the decolonization after World War II. Their country of origin is Maluku, a group of islands in the East of the Indonesian Archipel. The Moluccan Evangelical Church is the most numerous Moluccan Church community in the Netherlands. The official name is: *Geredja Indjili Maluku* (GIM). It was constituted in 1952 as the first Moluccan Church in the Netherlands. The church has about 10.000 members in sixty-four congregations. This Moluccan Church is a member of the Dutch Council of Churches.

Living in the Netherlands, the Moluccan Christians have always respected their own culture. One of the means for this was the Moluccan Theological Initiative that started its activities in 1992. The creation of a proper Theological Seminary may undoubtedly be seen as one of the fruits of this Theological Initiative.

Second consultation with Minister Rosenthal: Freedom of Belief on the Agenda

Anmar Hayali

On Tuesday the 10th of April 2012 the second consultation took place between Mr Uri Rosenthal, the Dutch Minister of Foreign Affairs, and a group of religious leaders of Christian and other religious minorities in The Netherlands and representatives of involved organisations about the increasing suppression and persecution of Christian communities and other religious minorities in several countries in Asia, Africa and the Middle East. This meeting is the sequel to the meeting on the 16th of March 2011, of which you can read an impression in the April 2011 edition of the SKIN magazine.

As well as last year, SKIN was invited by the Ministry of Foreign Affairs (FA) to help prepare this consultation between the Minister and the religious leaders about the recent violence against religious minorities in various countries. SKIN was asked to bring the Ministry in touch with a number of leaders of Christian faith communities and churches in The Netherlands, who as experts are the most qualified of explaining the position of and recent developments within the suppressed Christian faith communities in their countries of origin. The religious leaders described the situation of the religious, mainly Christian, minorities in, among other countries, Egypt, Iran, Nigeria, North Korea, Pakistan and Sudan. Moreover, they exchanged shortly ideas with the Minister about possibilities to protect the persecuted religious minorities against violence and persecution in these countries.

In the summer of 2009 the Ministry started the pilot 'freedom of religion and view of life'. "The pilot is within the scope of intensifying the activities which are focused on the international protection of the freedom of religion and view of life", which is one of the priorities in the human rights strategy. For this pilot the Ministry chose five countries: China, Egypt, Eritrea, India en Kazakhstan. These countries were selected based on "diversity in nature and seriousness of the problems, the geographic spread and the presence of non-governmental organisations and research institutions". In view of the same considerations, this year five other countries were selected. The new selection consists of: Armenia, Nigeria, North Korea, Pakistan and Sudan. The pilot in the first selected countries is to be continued (*source: FA*).

This meeting is a good second step to shed the light in and from The Netherlands on the persecution of Christian and other religious minorities in several parts of the world. We as SKIN are grateful that we are able to contribute to this process. It is the intention of the

Ministry to intensify this consultation with the representatives of the suppressed minorities.

It is encouraging to hear that Minister Rosenthal considers the freedom of religion and view of life a priority in the Foreign Affairs policy.

We realise that the Minister has a huge task ahead of him in his effort on behalf of The Netherlands to protect the persecuted Christian and other religious minorities. We pray that God may bless en lead him in fulfilling his task.

We pray for our persecuted brothers and sisters in Christ, that they may persevere in the faith and continue witnessing of our Lord, Saviour and Shepherd Jesus Christ. May they always experience His presence and receive His strength and consolation.

Book Review

Do Migrant Churches Reach Dutch Citizens with the Gospel?

Hans Visser

On this Saturday afternoon of January 7th 2012 more and more people are coming to the Muiderkerk in Amsterdam. This church is closely situated to the Tropenmuseum. It is a grand and imposing building, its interior is light and spacious. All these people who arrive, women, men and children, exchange greetings in the hall.

In November 2011 we were pleasantly surprised by the readable PhD thesis about mission and migrant churches in The Netherlands. These churches are in fact involved in what is called 'reversed mission' in the highly secularized Dutch society. Daniëlle Koning did her research in the first place in the Ghanaese Seventh Day Adventist Church in Amsterdam South East while paying also attention also to fourteen other migrant churches. Daniëlle Koning herself is a member of the Dutch Church of the Seventh Day Adventists. She indicated what this researched has meant for herself personally, and also pays attention the way members of the different migrant churches related to her as a white female researcher. The Ghanaian Seventh Day Adventist Church in Amsterdam gained independence in 1999. The fourteen migrant churches that Daniëlle investigated have been founded by migrants who have settled in the Netherlands in the last

thirty years. These migrants, who are localized in Amsterdam and Rotterdam, represent a diversity of very particular people from Asia, the Cape Verde Island, Eastern Europe, Ghana, Ethiopia. Their theological concepts vary from Orthodox, Roman-Catholic, Christian, Reformed, and Evangelical. Daniëlle Koning made the choice not to imply Pentecostal Churches in her study, as these are already often subject of research.

Most of the attention is paid to the mission of the Ghanaian Adventists, whose wish it is to reach other Ghanaians living in The Netherlands. These exist of different groups, like Adventists, Pentecostals and other Christians, and therefore embody a great diversity in spirituality, doctrine and moral behavior. These differences are still more apparent as the Adventists in Amsterdam represent only a small minority over against the well organised majority of Pentecostals. Adventists are thus an ecclesiastical minority within an

ethnic minority in The Netherlands. Nonetheless the Adventists see it as their mission to reach also the white Dutch and European population with the Gospel. The Ghanaian people consider themselves as spiritually superior to the Europeans, whereas they are aware of the fact that they themselves are socially inferior to them.

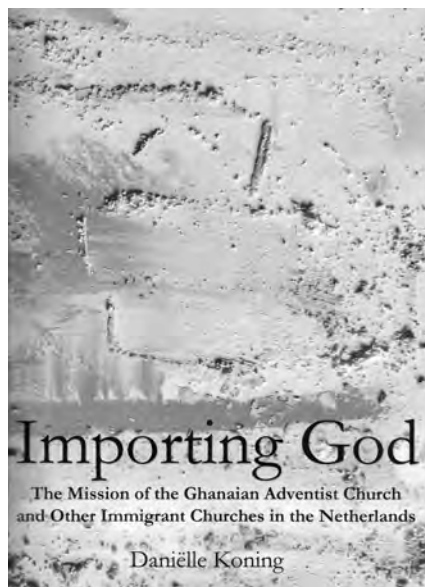
It is fascinating to read about the missionary practices of these migrant churches. In the Adventist circles evangelisation is closely related to the everyday life and practice of the church community. The basic rituals of lifetime, marriage and family life take an important place in the life of the Adventists. The Ghanaian Adventists participate with the greater circle of the Ghanaian community. It was the personal experience of Daniëlle Koning that there exists a barrier between the white Dutch and European people on the one hand and the Africans on the other hand, a barrier which is difficult to cross. Language and ethnic origin play an important role here, whereas the cultural differences are always present. This is why the missionary practices of the black community are only to a minor degree focused on the white Europeans.

For Ghanaians life experiences are of primary importance, whereas Dutch people are focused on the tradition of knowledge. For Ghanaians singing is highly estimated, in contrast to the

preaching of the Word. Ghanaians again know how to deal with music, joy, healing by prayer, exorcism, particularly under the guidance of a Ghanaian pastor.

The other churches of the immigrants, those of the Turks, the Japanese, the Coptic Ethiopians for instance, address themselves to people of particular ethnic and linguistic groups, employing even their postal addresses. Also the utter appearance of the newcomers are points of reference. These Christians foster the traditions from their own culture, by organising meals and making use of common symbols like flags. In fact, it also counts for them that mission is more or less identical with the life of the church community.

Moreover, many churches simply

lack time to concentrate on evangelization. Another practical hindrance is that they do not dispose of their own church building. Many migrant churches take a certain Christian universalism for assumed. It is their outspoken wish to reach everybody, but in fact their primary attention is directed towards people of their own group. The main obstacle to reach white Dutch people is the fact that these latter differ in culture and language and have other theological concepts.

Nevertheless, in almost all migrant churches some Dutch converts are to be found. These have been attracted by the life and personal concern within these communities. Dutch people married Christian migrants. People from lower social circles felt security in these communities which are living closely together and where people are

committed to each other.

The Russian Orthodox Church forms an exceptional case: one third of the people who attend these churches are of Dutch origin, whereas this church has no formal programme to evangelise. The new community and the new approach was what attracted this relatively large number of Dutch people.

Warm stories

This original study with its splendid cover should be recommended to all those who are interested to know in what way the very different migrant Christians and the people of Dutch origin relate to each other. Apart from fundamental analyses the book contents also some warm stories.

In the epilogue Danielle indicates in what way the research has influenced herself emotionally, and what it meant to her personally. She concludes that the migrant churches have enriched herself on a cognitive and theological level, although questions still remain. All this resulted in autumn 2009 to her baptism, which took place in the North Sea, and was administered by her own father. In taking this decision of being baptized, the Ghanaian Christians had played an important role.

Daniëlle Koning, *Importing God. The Mission of the Ghanaian Adventist Church and Other Immigrant Churches in the Netherlands*, 2011, 232 pages. ISBN 978 90 865 9570 9.

Hopeful Encounters of Pastors in Utrecht

Gerard van 't Spijker en Simon de Kam

Since 2011 a number of three meetings have been organised in Utrecht where pastors of migrant churches and pastors of the Protestant Churches could make acquaintance with each other. This will probably be the point of departure for a closer cooperation in the future.

The organisation of these meetings was in hands of a small committee, called into existence by the Region Utrecht of the Protestant Church in the Netherlands (PKN). The committee exists of three local representatives of the local Protestant churches, and three pastors of migrant churches, of Asian, African or Latin-American origin respectively. Simon de Kam, regional advisor of Protestant Church in Utrecht is the coordinator.

Eating together and personal encounters are central in these meetings. The meetings are organised in such a way that the pastors, who in the rule are very occupied may participate at the end of a busy day programme, and also may attend the meetings in their own congregation that mainly start at 8 PM. Apart from the possibility for personal encounters there is always somebody who presents an initiative or project of common interest. For instance, there has been a presentation of the community building project *De Brug*

(The Bridge), organised by several churches in the district Kanaleneiland. During another meeting the organisation 'Present', organising mutual social assistance on a grass root level, has been introduced.

Exchange of experiences

These meetings offer also the possibility for pastors of migrant churches to meet each other, and to exchange experiences. Pastors of the historical protestant churches may discover to their surprise what kind of new migrant churches exist in the city of Utrecht. They learn about the church life of these, and discover the kind of difficulties and problems the migrant churches are struggling with.

In this way they became aware of the fact that a Dutch local protestant congregation and the LifeWord Christian Center sometime organise church services together, and that on Christmas Eve both congregations organise a common meal. They also learnt that in the

Jeruël chapel the congregation of the Free Evangelical Community not only rents its church building to the Moravian Church, but that these two congregations have developed many ways to cooperate with each other.

The two weekly Newspaper of the Protestant Church in Utrecht has published during one year every month an article on one of the different migrant churches in Utrecht.

Plans for the future

These meetings have made it clear that it is desirable to organise a closer cooperation. It is very painful to discover that that so many churches which have their origin in so many countries in several continents, until now have been living their church life as if the others do not exist, and this in spite of the

fact that they all confess Jesus Christ as Lord. It is for this reason that plans are being developed towards a closer cooperation. One of the most urgent problems of many migrant churches is to find reasonably priced localities for their church services. The committee seeks ways to coordinate supply and demand of these places. And there are plans in the making to organise a common public manifestation of all churches in the city during the Night of the Church, in June 2013. Common activities and the exchange of views and experiences will be made accessible through a website that is in the making with the assistance of SKIN Rotterdam, which already has some experience in this field.

All this is only a beginning, but a hopeful beginning.

SKIN celebrates its 15 years jubilee

Fifteen years ago, some Churches founded the Association SKIN, Together Churches in The Netherlands. We hope to celebrate this on:

**SATURDAY, OCTOBRE 13, 2012
FROM 13.00 TO 15.30 HOURS**

We will:

- Look back to what has been achieved
- Look forward to the programme of the next few years
- Meet each other as people, members and supports of SKIN

Don't forget to note this date in your agenda!

Koningin Wilhelminalaan 5 | 3818 HN Amersfoort.

